



Sygn. akt III KK 3/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Przemysław Kalinowski

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Bogumiły Drozdowskiej ,
w sprawie o wydanie wyroku łącznego wobec
skazanego Z. T.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 14 maja 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W., z dnia 18 stycznia 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok łączny i przekazuje sprawę
Sądowi Rejonowemu w W., do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy wydał w dniu 18 stycznia 2012 r., sygn. akt IX K 513/11,
wyrok łączny wobec Z. T. skazanego prawomocnie 19 wyrokami, w tym
dwoma wyrokami łącznymi. Sąd połączył kary wymierzone skazanemu Z. T.
wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w G. z dnia 10 grudnia 2009 r., sygn. II K 401/09, za
czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

popelniony w dniu 15 grudnia 2008 r., w wymiarze 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby oraz 150 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda stawka (postanowieniem Sądu Rejonowego w G. z dnia 25 października 2010 r. zarządzono wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności za nieuiszczoną karę grzywny),

2. Sądu Rejonowego w K. z dnia 19 lutego 2010 r., sygn. X K 2080/09, za czyn z art. 178a § 1 k.k. popelniony w dniu 27 czerwca 2009 r., w wymiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby i 100 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda stawka oraz zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 3 lat,

i wymierzył karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 230 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na 10 złotych.

Sąd Rejonowy w wydanym wyroku łącznym umorzył postępowanie w odniesieniu do pozostałych wyroków.

Wyrok łączny nie został zaskarżony i uprawomocnił się z dniem 16 stycznia 2012 r.

Kasację od tego wyroku na korzyść skazanego Z. T. wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok łączny w całości i zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 4 § 1 k.k., polegające na zastosowaniu przez sąd ustawy nowej i orzeczeniu wobec oskarżonego po myśli art. 89 § 1a k.k. kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności za zbiegające się przestępstwa, za które orzeczono kary jednostkowe pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, a nie zarządzono wykonania tych kar, mimo że w czasie popelnienia tych przestępstw obowiązywała ustawa względniejsza dla skazanego, gdyż przepis art. 89 § 1 k.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia 8 czerwca 2010 r., wykluczał możliwość orzeczenia w takiej sytuacji kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności, co obligowało sąd do jego zastosowania.

W kasacji sformułowano także zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 85 k.k., polegającego na zaniechaniu – wbrew treści tego przepisu – orzeczenia wobec skazanego kary łącznej grzywny orzeczonej wyrokami Sądu Rejonowego w G. z dnia 10 grudnia 2009 r. w sprawie II K 401/09 oraz Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 kwietnia 2010 r. w sprawie IX K 471/10.

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w W., do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się zasadna i należało uwzględnić zawarte w niej zarzuty i wniosek. Zaskarżony kasacją wyrok łączny wydany został wprawdzie w dniu 18 stycznia 2012 r., ale obejmował skazania za przestępstwa dokonane w dniu 15 grudnia 2008 r. – wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 10 grudnia 2009 r., sygn. II K 401/09 i w dniu 27 czerwca 2009 r. – wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 19 lutego 2010 r., sygn. X K 2080/09.

Wskazany w zarzucie kasacji przepis art. 4 § 1 k.k. stanowi, że jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy. Przepis ten ma znaczenie dla ustalenia, czy w czasie popełnienia przez skazanego wymienionych wyżej przestępstw możliwe było, wobec skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, orzeczenie w wyroku łącznym kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Zaznaczyć przy tym trzeba, że nie zarządzono wykonania przedmiotowych kar. Uznać jednocześnie należy, że sąd wydający wyrok łączny i orzekający w nim karę łączną w odniesieniu do prawomocnie osądzonych przestępstw na nowo dokonuje wymiaru kary za te przestępstwa. Respektować powinien przy tym ewentualne zmiany przepisów prawa karnego materialnego i dokonywać w związku z brzmieniem art. 4 § 1

k.k. ich oceny ze względu na to czy są one korzystne, czy niekorzystne dla skazanego.

Obowiązujący w dniach 15 grudnia 2008 r. i 27 czerwca 2009 r. (daty popełnienia przestępstw przez Z. T.) przepis art. 89 § 1 k.k. stanowił, że w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary łącznej. Treść tego przepisu interpretowana była z reguły w taki sposób, że za niemożliwe uznawano orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania, tym bardziej niemożliwe było zatem orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia wykonania wtedy, gdy za zbiegające się przestępstwa wymierzono wyłącznie kary z warunkowym zawieszeniem wykonania i ta interpretacja nie budziła wówczas wątpliwości (zob. m. in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2001 r., I KZP 2/01). Taka wykładnia art. 89 § 1 k.k. krytykowana była w doktrynie. W tej sytuacji ustawą z dnia 5 listopada 2009 r. (Dz. U. Nr 206, poz. 1589) wprowadzono do kodeksu karnego przepis art. 89 § 1a, który pozwala na orzeczenie w wyroku łącznym kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania nie tylko w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania, ale i w razie skazania za zbiegające się przestępstwa wyłącznie na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem. Przepis ten wszedł jednak w życie w dniu 8 czerwca 2010 r., a więc już po dokonaniu przez Z. T. przypisanych mu przestępstw, w odniesieniu do których w wyroku łącznym orzekano karę łączną pozbawienia wolności.

Tak więc, Sąd Rejonowy w W., biorąc pod uwagę daty popełnienia przypisanych skazanemu przestępstw, za które orzeczono kary podlegające łączeniu, nie powinien był z uwagi na treść art. 4 § 1 k.k. orzec w wyroku łącznym kary łącznej 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności bez

warunkowego zawieszenia jej wykonania. Naruszenie tego przepisu miało przy tym charakter rażący, spowodowało bowiem wymierzenie kary łącznej pozbawienia wolności, którą wprowadzono do wykonania (skazany nie rozpoczął jednak jeszcze odbywania tej kary). Orzeczenie to pociągnęło za sobą nadto kolejne naruszenie przepisów, związane z orzeczeniem kary łącznej grzywny. W wyroku Sądu Rejonowego w G., sygn. II K 401/09, grzywna orzeczona została na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k., natomiast w drugim z wyroków wskazanych w wyroku łącznym jako podlegający łączeniu – wyroku Sądu Rejonowego w K., sygn. X K 2080/09, grzywnę wymierzono na podstawie art. 71 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. Przepis art. 71 § 2 k.k. stanowi, że grzywna taka nie podlega wykonaniu w razie zarządzenia wykonania kary wymierzonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. W efekcie zaskarżonego kasacją wyroku łącznego doszło natomiast faktycznie do wykonania tej kary, zatem kara grzywny nie powinna z kolei podlegać wykonaniu, a tym samym nie mogła stanowić podstawy wymiaru kary łącznej grzywny.

Stwierdzone uchybienia spowodowały konieczność uchylenia zaskarżonego kasacją wyroku łącznego i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W trakcie tego rozpoznania, poza uwzględnieniem regulacji z art. 4 § 1 k.k. i treści obowiązującego w czasie popełnienia przypisanych skazanemu przestępstw przepisu art. 89 k.k., Sąd Rejonowy powinien rozważyć nadto możliwość orzeczenia wobec skazanego kary łącznej grzywny w odniesieniu do kar wymierzonych mu wyrokami Sądu Rejonowego w G. z dnia 10 grudnia 2009 r., sygn. II K 401/09, oraz Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 kwietnia 2010 r., sygn. IX K 471/10, biorąc pod uwagę argumentację przedstawioną w kasacji przez Prokuratora Generalnego.